

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
AUDITO KOMITETAS****POSĖDŽIO PROTOKOLAS**

2025-03-24 Nr. 141-P-5
Vilnius

4. SVARSTYTA. 2024 m. gruodžio 23 d. valstybinio audito ataskaita Nr. VAE-11 „Prokuratūros išteklių valdymas organizuojant ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaujant, palaikant valstybinį kaltinimą baudžiamosiose bylose“.

<...>

NUTARTA:

1. Atsižvelgiant į tai, kad (1) Valstybės kontrolei atlikus valstybinį auditą ataskaitoje Nr. VAE- 11 „Prokuratūros išteklių valdymas organizuojant ikiteisminį tyrimą ir jam vadovaujant, palaikant valstybinį kaltinimą baudžiamosiose bylose“ (toliau – Ataskaita) pažymima ilga ikiteisminių tyrimų trukmė, dažnas jų pratęsimas; (2) Ataskaitoje įvertinti tik Lietuvos Respublikos prokuratūros (toliau – Prokuratūra) žmogiškieji ištekliai ikiteisminio tyrimo procese, tačiau ikiteisminio tyrimo procese dalyvauja ir kitos įstaigos, tokios kaip Lietuvos policija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba ir kitos, o vertinant tik Prokuratūros žmogiškuosius išteklius negalima išsamiai įvertinti visų ikiteisminio tyrimo procese dalyvaujančių darbuotojų skaičių ir ilgą ikiteisminių tyrimų trukmę lemiančių priežasčių (ikiteisminio tyrimo pareigūnų trūkumo, ilgai trunkančių ekspertinių tyrimų, ištiriamų nusikalstamų veikų dalies sumažėjimo ir kt.); (3) Prokuratūra neturi susistemos informacijos (statistikos), kiek ikiteisminių tyrimų buvo pratęsta dėl vienokių ar kitokių priežasčių; (4) tokie statistiniai duomenys padėtų pagrįsti minėtų problemų mastą, tendencijas ir nustatyti priežastis, siekiant jas eliminuoti tarpinstituciniu lygmeniu:

1.1 prašyti Vyriausybės inicijuoti ir koordinuoti bendrą visų ikiteisminio tyrimo įstaigų bei jas kuriojančių institucijų vertinimą, siekiant nustatyti, kiek iš viso ikiteisminio tyrimo procese dirba pareigūnų (prokurorų, tyrėjų ir kt.) tam, kad būtų įvertintas realus pareigūnų, dalyvaujančių ikiteisminio tyrimo procese poreikis ir įvertintas viešųjų finansų sistemoje efektyvus panaudojimas;

1.2. siūlyti Valstybės kontrolei svarstyti galimybes ateityje atlikti visų ikiteisminio tyrimo procese dalyvaujančių institucijų auditą siekiant padėti institucijoms įsivertinti pilną ikiteisminio tyrimo proceso vaizdą, kokių priemonių imtis, kad būtų per trumpiausią laiką atliekami ikiteisminiai tyrimai ir atskleidžiamos nusikalstamos veikos, o viešieji finansai, skiriami institucijų veiklai būtų panaudojami efektyviausiais būdais.

2. Turint omenyje tai, kad (1) nuo 1990 m. kovo 11 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikoje priimti 473 679 pirmos instancijos įsiteisėję teismo nuosprendžiai (baudžiamieji įsakymai); 473 019 teismo nuosprendžių (baudžiamųjų įsakymų) priimta 216 957 fiziniams asmenims, 660 teismo nuosprendžių (baudžiamųjų įsakymų) priimta 641 juridiniams asmenims, baudžiamumas yra didelis ir tam skiriama daug valstybės lėšų; (2) bausmių vykdymo politikos peržiūra siekiant, kad bausmės proporcingumo principas būtų nuosekliai taikomas formuojant ir vykdant baudžiamąją politiką leistų kryptingai mažinti kalinių skaičių, kuris šiuo metu yra vienas didžiausių visoje ES; (2) o Teisingumo ministerija, atsižvelgdama į valstybės vykdomas nusikalstamumo kontrolės formas, baudžiamosios politikos kryptis, tarptautinius įsipareigojimus bei tarptautinio bendradarbiavimo

vystymosi tendencijas, rengia arba padeda kartu su kitomis valstybės institucijomis rengti Baudžiamojo įstatymo teisės normų priėmimo, keitimo ar panaikinimo teisės aktų projektus, susijusius su nusikalstamų veikų kriminalizavimu, nusikalstamos veikos sudėties požymių keitimu, nusikalstamų veikų dekriminalizavimu, taip pat Baudžiamajame įstatyme numatytų teisinių padarinių, kylančių įvykdžius nusikalstamą veiką, keitimu, atlieka teisės aktų, susijusių su baudžiamąja teise, baudžiamojo proceso teise, taikymo efektyvumo bei tobulinimo perspektyvų analizę, prašyti Teisingumo ministerijos kartu su kitomis valstybės institucijomis peržiūrėti Baudžiamojo kodekso ir Baudžiamojo proceso kodekso normas siekiant įvertinti, ar dabartinė baudžiamosios teisės sistema veikia efektyviai lyginant su gaunamu poveikiu, rezultatais bei tam naudojamais valstybės viešaisiais finansais ir kokius pakeitimus reikėtų inicijuoti siekiant didesnio teigiamo poveikio bei efektyvumo valstybės mastu.

3. Vertinant tai, kad Prokuratūra jau ėmėsi veiksmų veiklos gerinimui ir parengė naują prokurorų ir prokuratūros darbo krūvio vertinimo metodiką, kuri, kaip tikimasi, prisidės prie baudžiamojo proceso veiksmingumo stiprinimo visose baudžiamojo teisingumo grandyse, taip pat prisidės tobulinant prokuratūros infrastruktūrą ir optimizavimą, prašyti Prokuratūros gavus pirmuosius vertinimo metodikos taikymo rezultatus ir juos įsivertinus, informuoti Audito komitetą apie vertinimo rezultatus ir efektyvumo bei tobulinimo perspektyvas.

4. Seimo II (pavasario) sesijoje nagrinėti parlamentinės kontrolės klausimą dėl 2020 m. liepos 16 d. valstybinio audito ataskaitos Nr. VAE-7 „Ar veiksmingai kovojama su elektroniniais nusikaltimais“ pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo eigos.

Balsavimo rezultatai: už – 4, prieš – 0, susilaikė – 2.

Posėdžio pirmininkas

Artūras Skardžius

Posėdžio sekretorė

Eglė Šukytė